

XÁC ĐỊNH TÌNH HUỐNG PHÁP LÝ TƯƠNG TỰ ĐỂ ÁP DỤNG ÁN LỆ TRONG GIẢI QUYẾT VỤ VIỆC DÂN SỰ Ở ANH, TRUNG QUỐC VÀ VIỆT NAM

NGUYỄN MAI VƯƠNG *

Tóm tắt: Án lệ ngày càng đóng vai trò quan trọng trong việc giải quyết các vụ việc dân sự nhằm bảo đảm việc áp dụng pháp luật nghiêm chỉnh và thống nhất. Về nguyên tắc, tòa án cần phải đảm bảo vụ việc có tình huống pháp lý tương tự thì phải được giải quyết như nhau. Tuy nhiên, việc xác định tình huống pháp lý tương tự trên thực tế còn gặp nhiều khó khăn, dẫn đến việc các tòa án còn lúng túng trong việc áp dụng án lệ trong giải quyết vụ việc dân sự. Bài viết giới thiệu kinh nghiệm áp dụng án lệ trong giải quyết các vụ việc dân sự và các phương pháp xác định tình huống pháp lý tương tự để áp dụng án lệ ở Anh và Trung Quốc để từ đó đề xuất một số kiến nghị nhằm nâng cao hoạt động áp dụng án lệ ở tòa án Việt Nam.

Từ khoá: Tình huống pháp lý tương tự; áp dụng án lệ; vụ việc dân sự

Nhận bài: 30/11/2023

Hoàn thành biên tập: 20/02/2024

Duyệt đăng: 20/02/2024

DETERMINING SIMILAR LEGAL SITUATIONS FOR THE APPLICATION OF PRECEDENTS
IN RESOLVING CIVIL CASES IN THE UNITED KINGDOM, CHINA AND VIETNAM

Abstract: Precedents have an increasingly important role in resolving civil cases to ensure strict and consistent application of the law. In principle, judges and jurors need to ensure that cases with similar legal situations are resolved similarly. However, in reality, it is difficult to identify similar legal situations, which might confuse courts in applying precedents in resolving civil cases. The paper analyses the basis for applying precedents in civil cases and methods of identifying similar legal situations in the UK and China, and makes some recommendations to improve the application of precedents in Vietnamese courts.

Keywords: Similar legal situations; precedent application; civil cases

Received: 30 November 2023; Editing completed: 20 February 2024; Accepted for publication: 20 February 2024

1. Khái quát về áp dụng án lệ trong giải quyết vụ việc dân sự

“Án lệ” trong tiếng Anh là “precedent”, là khái niệm phổ biến trong lịch sử lập pháp của các quốc gia trên thế giới. Theo Từ điển Luật học, án lệ là bản án đã tuyên hoặc một sự giải

thích, áp dụng pháp luật được coi như một tiền lệ làm cơ sở để các thẩm phán sau đó có thể áp dụng trong các trường hợp tương tự¹, đây là cách hiểu thông dụng và phổ biến nhất. Tuy nhiên, do có sự khác nhau về hệ thống pháp luật, lịch sử phát triển hay thể chế chính

* Thạc sĩ, Phân hiệu Trường Đại học Luật Hà Nội tại Đắk Lắk
E-mail: vuongnm@hlu.edu.vn

¹ Viện Khoa học pháp lý, Bộ Tư pháp (2006), *Từ điển Luật học*, Nxb. Tư pháp và Nxb. Từ điển Bách Khoa, Hà Nội, tr. 13.